

правило, вживають заходів для реалізації або укриття від органів досудового розслідування майна, на яке може бути накладено арешт. Як наслідок, відсутність арештованого майна призводить до ускладнень у частині збереження речових доказів, виконання його конфіскації та спеціальної конфіскації, а також відшкодування шкоди, завданої кримінальним правопорушенням, та стягнення з юридичної особи отриманої неправомірної вигоди [2, с. 116-117].

Отже, вважаємо, що одним із найважливіших питань напрямків удосконалення інституту арешту майна у кримінальному провадженні слід визнати питання стосовно оптимізації строків накладення арешту на майно та забезпечення своєчасності такого арешту.

Список бібліографічних посилань:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 9-10, № 11-12, № 13. – Ст. 88.

2. Мала О. Накладення арешту на майно у кримінальному провадженні / О. Мала, Л. Місюра // Науковий часопис Національної академії прокуратури України. – 2017. – № 1. – С. 114-121.

3. Корчева Т. В. Деякі питання визначення особливостей процесуального статусу особи, щодо майна якої вирішується питання про арешт, а також її представника в кримінальному провадженні / Т. В. Корчева // Порівняльно-аналітичне право. – 2016. – № 4. – С. 224-227.

4. Вергогляд-Герасименко О. В. До питання накладення арешту на майно третіх осіб у кримінальному провадженні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://vkslaw.knu.ua/images/verstka/1_2017_Verhoglyad.pdf.

5. Давиденко С. В. Актуальні питання застосування тимчасового вилучення майна як заходу забезпечення кримінального провадження [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://lsej.org.ua/4_2017/42.pdf.

УДК 343.985

Євген Юрійович БУЗОВЕРЯ,

здобувач Харківського національного університету внутрішніх справ

ДО ПИТАННЯ НЕЙТРАЛІЗАЦІЇ ПРОТИДІЇ ВИЯВЛЕННЮ ТА РОЗСЛІДУВАННЮ ЗЛОЧИНІВ

Останнім часом слідча практика усе частіше стикається з цілеспрямованою, заздалегідь спланованою і нерідко витонченою протидією правоохоронним органам під час розслідування злочинів. Протидія кримінального середовища на стадії досудового розслідування здійснюється з метою створення різних перешкод встановленню

об'єктивної істини, процесу доказування винності причетних осіб до злочинної діяльності [1, с. 446-447].

Аналіз матеріалів практики та наукових досліджень свідчить, що організовані злочинні групи з метою протидії виявленню та розслідуванню злочинів застосовують різноманітні прийоми, серед яких: 1) використання заздалегідь створених організованими злочинними групами зв'язків в органах влади, засобах масової інформації, правоохоронних структурах з метою дискредитації оперативних працівників і слідчих; 2) маніпулювання показаннями свідків і потерпілих, примушення їх до відмови від давання показань або їх зміни; 3) фізичне усунення свідків і потерпілих; 4) вжиття заходів до затягування терміну кримінального провадження, призупинення розслідування під різними приводами; 5) використання захисників, які обслуговують злочинне угруповання, не тільки в цілях законного захисту затриманих та підозрюваних, а й для створення всіляких перешкод розслідуванню; 6) спроби підкупу слідчих, працівників прокуратури і суддів; 7) прями погрози вбивством слідчого, який веде розслідування, його близьких, а іноді й реалізація таких погроз; 8) цілеспрямована дискредитація оперативних працівників і слідчих Національної поліції, у тому числі за допомогою наклепницьких скарг і заяв [2, с. 129-133; 3, с. 8].

У даному випадку до числа спеціальних заходів подолання протидії необхідно віднести наступні: 1) вміле використання оперативної інформації щодо задумів організованої злочинної групи з протидії слідству, а також щодо передбачуваних кроків її членів і організаторів у цьому напрямку; 2) активне використання під час затримання членів злочинних груп ефекту раптовості в ході проведення оперативно-розшукових заходів; 3) проведення в разі необхідності тактичних операцій щодо захисту свідків і потерпілих від тиску на них злочинців, забезпечення їх безпеки; 4) кодування відомостей про свідків і потерпілих у процесуальних документах; 5) проведення допиту, впізнання у режимі відеоконференції під час досудового розслідування (ст. 232 КПК), що виключає безпосередній контакт свідків і потерпілих з підозрюваними і обвинуваченими; 6) проведення оперативно-розшукових заходів та негласних слідчих (розшукових) дій з метою виявлення і нейтралізації осіб, які сприяють витоку інформації щодо намірів слідства; 7) проведення тактичних операцій з метою впровадження в злочинне середовище дезінформації, що дозволяє зашифрувати справжні джерела отримання оперативної інформації та сутність здійснюваних негласних слідчих (розшукових) дій, а також створення ситуації підозри і недовіри між учасниками організованої злочинної групи; 8) відсторонення слідчих і працівників оперативно-розшукових підрозділів, що підозрюються у неформальних зв'язках з членами злочинних груп, від розслідування і передача кримінального провадження слідчим іншого територіального слідчого підрозділу та ін.

На нашу думку, до числа специфічних прийомів нейтралізації протидії розслідуванню можна віднести: демонстрацію несприятливої перспективи для особи, що протидіє розслідуванню; розпорошення сил і засобів злочинців шляхом створення недовіри між учасниками злочинної діяльності; своєчасне виявлення джерел та недопущення витoku службової інформації; здійснення контролю за матеріалами оперативно-розшукової справи або кримінального провадження.

Крім цього, доводиться констатувати, що, на жаль, з одного боку, оперативні та слідчі підрозділи Національної поліції мало використовують засоби масової інформації для подолання протидії, з іншого, – злочинці користуються засобами масової інформації для формування громадської думки, вигідної злочинному угрупованню.

У зв'язку з цим вважаємо, що оперативні підрозділи можуть використовувати засоби масової інформації для: 1) дезінформації кримінального середовища; 2) додаткового джерела легалізації оперативно-розшукової інформації; 3) вирішення завдань документування протиправних дій; 4) запобігання і спростування чуток; 5) інформування населення про злочини, причини й умови їх учинення; 6) забезпечення сприятливих умов для проведення оперативно-розшукових заходів і тактичних операцій; 7) зашифровки проведення конкретних оперативно-розшукових заходів або негласних слідчих (розшукових) дій; 8) нейтралізації протидії з боку злочинців та їх зв'язків; 9) створення інших сприятливих умов для проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій, а також вирішення інших оперативних завдань.

Враховуючи викладене, припинення або нейтралізацію протидії кримінального середовища на стадії досудового розслідування кримінального провадження доцільно забезпечити шляхом проведення:

- а) оперативного впровадження у середовище співучасників, що залишилися на свободі, а також у коло їх корумпованих зв'язків осіб (конфідентів), що виконують спеціальне завдання, беручи участь в організованій групі чи злочинній організації, які на конфіденційній основі співпрацюють з органами досудового розслідування (ст. 272 КПК);
- б) оперативної розробки затриманих і заарештованих членів злочинної групи, починаючи з ПТГ і закінчуючи ухваленням рішення суду (ст. 275 КПК);
- в) спостереження у середовищі учасників кримінального процесу, їх службового і побутового оточення (ст. 269 КПК);
- г) застосування оперативно-технічних засобів для контролю за поведінкою розроблюваних і документуванням їх діяльності щодо протидії здійсненню кримінального судочинства (ст. 270 КПК) [4].

Список бібліографічних посилань:

1. Шепитько В. Ю. Проблемы формирования тактики преодоления противодействия расследованию / В. Ю. Шепитько // Расследование и противодействие ему в состязательном уголовном судопроизводстве: процессуальные и криминалистические вопросы: сб. науч. тр. – М., 2007. – С. 446-447.

2. Щур Б. В. Протидія розслідуванню в механізмі організованої злочинної діяльності // Вісник Львів. ін-ту внутрішніх справ: Збірник / Гол. ред. В. Л. Ортинський. – Львів: Львів. ін-т внутр. справ при НАВС України. – Вип. 1. – 2004. – С. 129-133.

3. Шехавцов Р. М. Форми та способи протидії розслідуванню злочинів і засоби їх подолання (за матеріалами кримінальних справ про вимагання), вчинені організованими групами, злочинними організаціями): автореф. дис. канд. юрид. наук: 12. 00. 09 / Нац. акад. внутр. справ України. – К., 2003. – С. 8.

4. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 06.04.2018).

УДК 343.132

Александр Иванович ГАБА,

доцент кафедры государственно-правовых дисциплин Белорусского государственного экономического университета, кандидат юридических наук, доцент

РЕГЛАМЕНТАЦИЯ ПРЕДЪЯВЛЕНИЯ ДЛЯ ОПОЗНАНИЯ В УГОЛОВНО-ПРОЦЕССУАЛЬНОМ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВЕ УКРАИНЫ И РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ: СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ

Предъявление для опознания – это следственное действие, которое как никакое другое вызывает дискуссии по поводу должной правовой регламентации и по поводу оптимальной тактики его проведения на практике. В этом плане представляет интерес сравнительный анализ ряда положений уголовно-процессуальных кодексов (далее УПК) Республики Беларусь и Украины, сильных и слабых сторон его правовой регламентации.

В УПК Украины не упоминается цели данного следственного действия. УПК Республики Беларусь называет ее – установление тождества или различия с ранее наблюдавшимся лицом или объектом. Определение в качестве цели именно идентификацию объекта имеет принципиальное значение, поскольку многими криминалистами в